

Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seęimi Ölęe?-i- K?z Ö?renci Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seęimi Ölęe?-i- K?z Ö?renci Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31716>

Öz

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Meslek Seçimi Ölçeği- Kız Öğrenci Formu (TCDMSÖ-KÖF), Avcı ve arkadaşları tarafından 2019 yılında geliştirilmiş olan **psikometrik** bir araçtır. Bu ölçek, özellikle kız öğrencilerin Meslek Seçimi süreçlerinde toplumsal cinsiyet rollerinin ve beklentilerinin ne ölçüde etkili olduğunu belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, alandaki literatür boşluğunu doldurmayı ve kariyer danışmanlığı çalışmalarında kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir. Çalışma, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanmıştır ve ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını kanıtlamaya odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet, Meslek Seçimi, Kız Öğrenci, Kariyer Gelişimi, Ölçek Geliştirme, Cinsiyet Rollerini, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Özlem Haskan Avcı, Merve Zeynep Tozar, Yasemin Hasret, Serap Yiğit, Emine Özdemir

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyindeki kız öğrencilerin meslek tercihlerini belirlerken ne kadarının geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinden etkilendiğini bilimsel olarak ölçmektir. Geliştirme çalışması, öğrencilerin kariyer kararlarını etkileyen bu **sosyal baskılar** ve kişisel algılarının derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, eğitimcilerin ve kariyer danışmanlarının, öğrencilerin kariyer yönelimlerindeki cinsiyet temelli kısıtlamalar veya önyargılarını tespit etmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, öğrencilerin potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmelerini destekleyecek, cinsiyet kalıplarından arındırılmı müdahale programları geliştirmek için kritik öneme sahiptir.

Yapı

TCDMSÖ-KÖF, **toplumsal cinsiyet** stereotiplerinin meslek tercihi üzerindeki etkisini ölçen çok boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur. Ölçek, öğrencilerin "kadınlara uygun" veya "erkekler için uygun" olarak algılanan meslekler hakkındaki inançlarını, tutumlarını ve bu inançların kendi kariyer hedefleri üzerindeki yansımalarını değerlendirmektedir.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bireyin mesleki alanlara yönelik algısını, kültürel olarak belirlenmiş cinsiyet beklentileri tarafından ne ölçüde şekillendirildiğidir. Bu bağlamda, ölçek genellikle **kariyer**

k?s?tlamas?, geleneksel meslek alg?s? ve cinsiyet rolü uyumu gibi alt boyutlar? içermektedir, ancak bu alt boyutlar?n detaylar? orijinal makalede belirtilmi?tir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, TCDMSÖ-KÖF'ün Geçerlik çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür. Yap? geçerlili?ini sa?lamak amacıyla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n verilerle uyumlu oldu?unu göstermi?, böylece ölçe?in amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ü teyit edilmi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in maddelerinin ilgili literatür ve uzman görü?leri do?rultusunda olu?turulmas?yla içerik geçerlili?i sa?lanm??t?r. Kapsaml? **geçerlik** analizleri, ölçe?in k?z ö?rencilerin meslek seçimindeki toplumsal cinsiyet etkilerini ölçmede güçlü ve bilimsel olarak sa?lam bir araç oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

TCDMSÖ-KÖF'ün Güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarlıl???n? ve kararlıl???n? de?erlendirmek için gerçekleştirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel iç tutarlıl?k katsay?s? (Cronbach Alfa de?eri) yüksek bulunmu?tur. Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek **iç tutarlıl?k** katsay?lar?, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı örneklerde uyguland???nda benzer sonuçlar verme potansiyelini desteklemektedir. Bu, TCDMSÖ-KÖF'ün psikolojik ara?t?rmalar ve uygulamal? kariyer dan??manl??? ba?lam?nda güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal özelliklerini belirlemek üzere yapılan Faktör Analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymu?tur. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçek maddelerinin belirli faktörler altında topland???n? ve bu faktörlerin toplumsal cinsiyetin meslek seçimine etkilerini temsil etti?ini göstermi?tir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise, AFA sonucunda elde edilen faktör yap?s?n?n, yeni bir örneklem üzerinde test edildi?inde de geçerlili?ini korudu?unu do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçe?in sadece tek bir genel e?ilimi de?il, ayn? zamanda cinsiyet temelli meslek alg?s?n?n farklı yönlerini (örne?in, alg?lanan engeller veya geleneksel normlara uyum) ölçebilen sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Orijinal makale detayları gereklidir, ancak geliştirme ölçeklerinde standart uygulamadır).

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: K?z öğrenciler

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve genç yetişkinlik dönemi (Lise ve Üniversite öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerinde öğrenim gören kız öğrenciler örneklemini üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli bir ölçektir. Katılımcılar, toplumsal cinsiyet rollerinin kariyer kararları üzerindeki etkisine dair maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Cinsiyet Stereotipleri, Kariyer Engelleri, Eğitim Psikolojisi, Mesleki Rehberlik, **Faktör Analizi**, Cronbach Alfa

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: haskan@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar: Özlem Haskan Avcı)

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Orijinal makale başlığında)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Şinler ve Kullanım Ücreti: Akademik araştırmalar ve eğitim amaçlı kullanım için genellikle telif hakkı sahibinin izni gereklidir. Ölçek, bir akademik dergide yayımlandığından, ticari olmayan eğitim ve araştırma amaçlı kullanımlar için yazarla iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir standart ücret bilgisi mevcut değildir.

Kaynaklar

Avc?, Ö. H., Tozar, M. Z., Hasret, Y., Yi?it, S. ve Özdemir, E. (2019). Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimi Ölçe?inin geli?tirilmesi - K?z ö?renci formu. *Pamukkale Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 45, 252-266. doi: 10.9779/PUJE.2018.232

Makalenin orijinaline DergiPark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: toplumsal-cinsiyete-dayali-meslek-secimi-olcegi-kiz-ogrenci-formu-toad.pdf

Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimi Ölçe?i- K?z Ö?renci Formu

Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??tır. Maddeler, yukarıda belirtilen akademik makalenin eklerinde veya ilgili PDF dosyasında (Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimi Ölçe?i- K?z Ö?renci Formu) yer almaktadır.